

Bijeenkomst en tentoonstelling te Straatsburg

Handvest van het Water afgekondigd

Tijdens een onderbreking van de gecombineerde vergadering van het Comité van Ministers en de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa is op 6 mei jl. te Straatsburg in een plechtige bijeenkomst het Handvest van het Water wereldkundig gemaakt. De tekst luidt als volgt:

Zonder water is geen leven mogelijk. Het is een kostbaar goed: water is onontbeerlijk voor alle menselijke activiteiten.

Als het water de aarde bereikt uit de atmosfeer, is dit vooral in de vorm van regen of sneeuw. Stroom, rivieren, beken, meren en gletsjers zijn de voornaamste afvoerwegen naar de oceanen.

Tijdens zijn kringloop wordt het water vastgehouden in bodem, planten en dieren. Het keert terug naar de atmosfeer voornamelijk door verdamping en door de uitademing der planten. Zuiver water is een eerste levensbehoefte van mensen, dieren en planten.

De mens bestaat voor twee-derde van zijn lichaamsgewicht uit water; de planten vaak zelfs voor negentiende.

De mens heeft water nodig om zich te laven, te voeden en te wassen, maar ook als bron van energie; water is onmisbaar in het productieproces, als middel van transport en voor de recreatie, waaraan in deze tijd steeds meer behoefte bestaat.

De zoetwatervoorraden zijn niet onuitputtelijk. Er mag niet roekeloos mee worden omgesprongen. Zij moeten zorgvuldig worden beheerd en, waar mogelijk, worden vergroot.

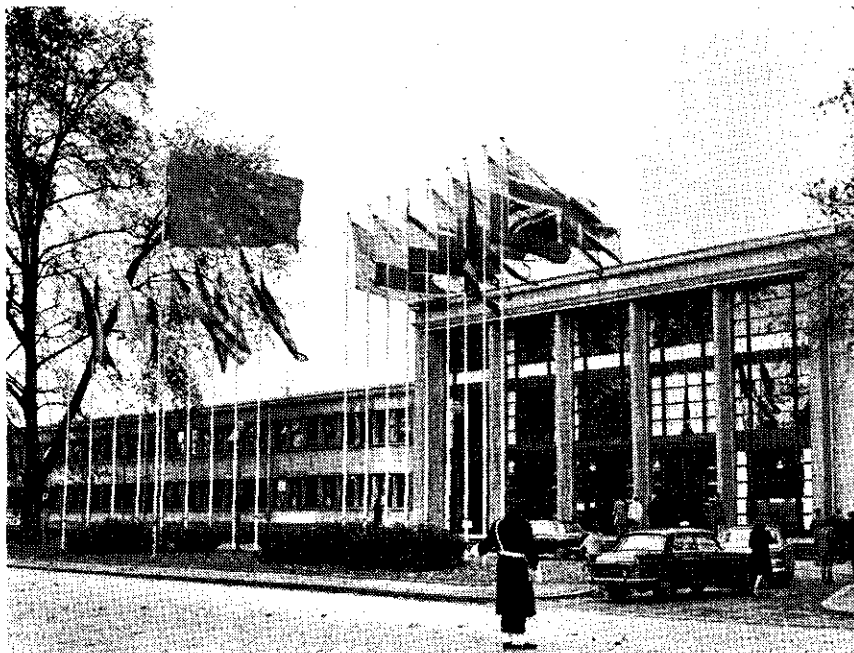
De explosieve toename van de bevolking en de snel groeiende behoeften van de moderne industrie en landbouw eisen meer en meer water. Het zal onmogelijk zijn hieraan te voldoen en een hogere levensstandaard te bereiken, als niet iedereen het water beschouwt als een kostbaar goed, dat spaarzaam en verantwoord moet worden gebruikt.

Waterverontreiniging is een bedreiging voor de mens en voor alle leven.

In de ons omringende natuur vormt het water een levend geheel van heilzame organismen, die de zuiverheid bevorderen en handhaven. Verontreiniging kan deze organismen vernietigen, waardoor de zelfreinigende werking teniet gaat en het natuurlijke evenwicht bedreigd wordt of zelfs geheel verloren gaat. Verontreiniging van oppervlakte- en grondwater moet worden voorkomen. Elke vermindering van hoedanigheid en hoeveelheid van stromend of stilstaand water betekent een gevaar voor de mens en voor alle levensvormen.

Het is noodzakelijk, dat de kwaliteit van het water geschikt blijft voor alle gebruik; zij moet in het bijzonder voldoen aan de eisen, die de volksgezondheid stelt.

De eisen die aan de kwaliteit van het water worden gesteld, verschillen al naar gelang van het gebruik dat ervan zal worden gemaakt, zoals voor voeding en huishouding, voor landbouw en industrie, voor visserij en

De achttien vlaggen van de lid-staten wapperen voor het Huis van Europa, in Straatsburg, waar het Handvest van het Water wereldkundig werd gemaakt.

recreatie. Omdat alle leven op aarde in zijn totaliteit afhankelijk is van de vele natuurlijke eigenschappen van het water, dienen maatregelen te worden genomen om deze te behouden.

Wanneer het water na gebruik terugvloeit in het natuurlijke milieu moet het van zodanige kwaliteit zijn, dat verder gebruik ten algemene nutte mogelijk blijft.

Verontreiniging van het water, meestal veroorzaakt door de mens, vermindert de kwaliteit en maakt het ongeschikt of zelfs gevaarlijk voor consumptie, voor industrie, landbouw, visserij, recreatie, en voor flora en fauna.

Lozing van afval en afvalwater kan fysische, chemische, organische, thermische of radioactieve verontreiniging veroorzaken, die de volksgezondheid schaadt. Er dient daarom steeds rekening te worden gehouden met het vermogen van water om afvalstoffen op te nemen en te verwerken, door zelfreiniging of verdunning. De sociale en economische gevolgen van de zuivering van water zijn dus uiterst belangrijk.

Het in stand houden van een aangepast plantendek, bij voorkeur bos, is van wezenlijk belang voor het behoud van de natuurlijke watervoorraden.

Het is noodzakelijk de vegetatie te beschermen en waar deze verdwenen is, zo spoedig mogelijk te herstellen. Dit geldt vooral ook voor het bos.

Het behoud van bossen is van het grootste belang voor het evenwicht in de waterwin gebieden. Afgezien van hun economische waarde bieden bossen bovendien mogelijkheden voor recreatie.

Inventarisatie van de watervoorraden is noodzakelijk.

Minder dan één procent van het water op aarde is zoet en bovendien is dit zeer ongelijk verdeeld.

Grondige kennis van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater is onmisbaar. Daarbij moet rekening worden gehouden met de kringloop, de bestemming en de kwaliteit van het water.

Inventarisatie betekent in dit verband, dat de voorraden worden opgespoord, in kaart gebracht en op hun kwaliteit beoordeeld.

De overheid dient voor een doelmatig beheer van de watervoorraden een plan op te stellen.

Water is een zo kostbaar goed, dat het beheer ervan nauwkeurig en volgens plan dient te worden geregeld, rekening houdende met onmiddellijke en toekomstige behoeften.

Er behoort een krachtig waterbeleid te worden gevoerd met behulp van een reeks van maatregelen ter voorkoming van verspilling, ter regeling van de toevoer en voor een juiste verdeling. Ter bescherming van kwaliteit en kwantiteit dient daarenboven te worden gestreefd naar een zo volmaakt mogelijke technische beheersing van gebruik, circulatie en zuivering.

Het behoud van de watervoorraden vereist nog meer inspanning op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek, de opleiding van onderzoekers en een goede voorlichting.

Wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot water in het algemeen en afvalwater in het bijzonder moet tot elke prijs worden bevorderd. De voorlichting over dit onderwerp

moet worden uitgebreid en internationale uitwisseling van gegevens verbeterd. Tegelijkertijd moet de opleiding van technische en biologische onderzoekers voor dit werk worden aangemoedigd.

Iedereen moet ervan worden doordrongen, dat het water ons aller erfgoed is. Een spaarzaam en verantwoord gebruik ervan is ieders plicht.

Elk menselijk wezen is afhankelijk van water en daardoor verantwoordelijk tegenover zijn medemensen. Roekeloos gebruik van water is misbruik van ons natuurlijk erfdeel.

Bij het beheer van de watervoorraden mag uitsluitend rekening worden gehouden met natuurlijke stroomgebieden, onafhankelijk van politieke of administratieve grenzen.

Oppervlaktewater stroomt van de hellingen af en vormt aldus waterlopen. Een rivierstelsel is als een wijdvertakte boom: het verzamelt het water van een natuurlijk stroomgebied.

Binnen zulk een stroomgebied werken alle vormen van gebruik van oppervlakte- en grondwater op elkaar in. Het beheer dient met deze vervlechting rekening te houden.

Water kent geen grenzen. Het is gemeenschappelijk bezit van alle volkeren en dient in nauwe internationale samenwerking te worden beheerd.

De internationale problemen ten aanzien van het gebruik van water behoren te worden geregeld in gemeenschappelijk overleg tussen de betrokken staten, opdat kwaliteit en kwantiteit bewaard blijven.

Campagne

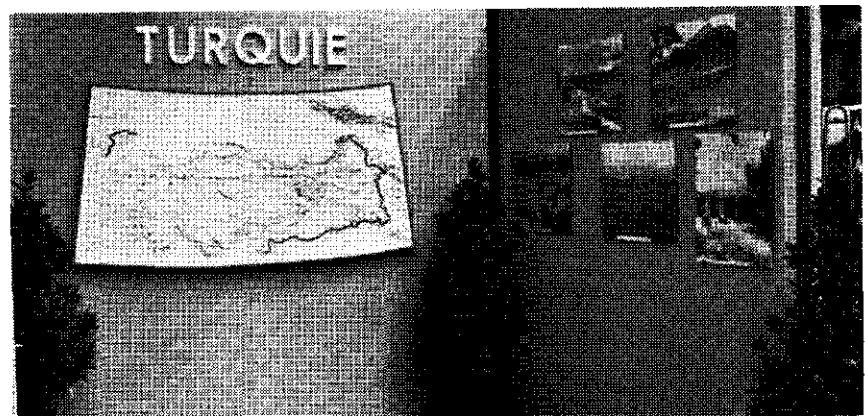
De afkondiging van het Handvest vormt een onderdeel van de campagne waterbehoud in alle landen die lid zijn van de Raad van Europa. In verschillende landen zijn reeds comité's opgericht, die ieder op nationaal niveau een campagne zullen voeren om het publiek „waterbewust” te maken. In maart van dit jaar werd in Nederland het „Nationale Comité voor de Campagne Waterbehoud” geïnstalleerd, waarvan oud-premier, mr. V. G. M. Marijnen, voorzitter is. Het Handvest is mede in overleg met Nederlandse deskundigen van het Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek (RIVON) opgesteld.

Het Handvest werd vorig jaar door het Comité van Ministers van de Raad van Europa vastgesteld. Het initiatief is uitgegaan van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa.

De plechtige afkondiging van het Handvest van het Water stond onder leiding van de voorzitter, Sir Geoffrey de Freitas. Sprekers waren o.a. Z.K.H. Prins Albert van België en de voorzitter van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, de Deense minister van Buitenlandse Zaken, Hartking. Nederland was bij deze plechtigheid vertegenwoordigd door mr. V. G. M. Marijnen, voorzitter van het „Nationale Comité voor de campagne waterbehoud” en voorzitter van de Rijnmondraad, Jonk-

Een van de foto's die door de persdienst van de Raad van Europa bij gelegenheid van de afkondiging van het Handvest van het Water werden verspreid: zelfs in het door detergenten verontreinigde water van de Seine bij Parijs wordt gevist.

De inzending van Turkije behoorde niet tot de grootste op de tentoonstelling te Straatsburg.

De Zuiderzeemaquette van Nederland vormde een belangrijke trekpleister.

heer mr. M. van der Goes van Naters, oud vice-voorzitter van het Europees Parlement en ir. C. van Rooijen, directeur van het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening.

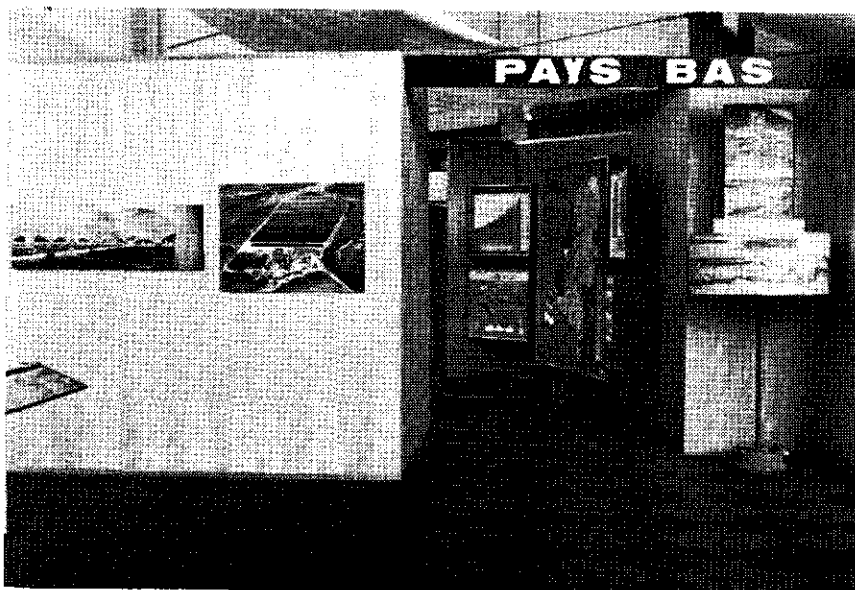
Tentoonstelling

Na de bijeenkomst hebben de ministers en de andere autoriteiten die voor deze gelegenheid naar Straatsburg waren gekomen, de tentoonstelling bezocht die was ingericht in een der hallen van het jaarbeursgebouw van Straatsburg. Deze voorjaarsbeurs die voor een groot deel in het teken stond van de zomersporten en de vakanties — men struikelde er bijvoorbeeld over de tenten — was reeds op 27 april door de prefect geopend, zodat reeds vele tienduizenden ook de „water“-tentoonstelling hadden bezichtigd.

Hoewel het in de bedoeling had gelegen dat alle achttien bij de Raad van Europa aangesloten landen een inzending zouden verzorgen, lieten vele landen verstek gaan. Niettemin was men er in geslaagd een aantrekkelijke expositie samen te stellen. Behalve een aantal Franse inzendingen — Parijs, de universiteit van Straatsburg e.d. — waren er stands uit België, Luxemburg, Denemarken, Griekenland, Turkije en Nederland, dat zich waarschijnlijk het beste aan zijn woord had gehouden en derhalve een verhoudingsgewijs zeer groot deel van de expositie voor zijn rekening nam.

Trepleister vormde hier een „Zuiderzeemaquette“ met een diameter van 6 meter, zoals vorig jaar ook op de Wereldtentoonstelling te Montreal is getoond, waarin men het water met de getijden ziet stijgen en zakken. Langs de wanden waren 36 panelen betreffende de Zuiderzeewerken opgesteld.

Bovendien stond er een TNO-model van de Pasveersloot opgesteld, alsmede een wand met foto's van het Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek t.b.v. het Natuurbehoud. Tenslotte was er de VEWIN met het — aan de lezers van dit blad waarschijnlijk niet meer geheel onbekende — lichtpaneel met gegevens over de drinkwatervoorziening van Nederland, nu en in de toekomst, alsmede met het model van de Duinwaterleiding van 's-Gravenhage en foto's van het Rotterdamse waterwerk op de Beerenplaat.

De VEWIN-inzending op de Nederlandse stand.

Affiche-wedstrijd

De Raad van Europa had in verband met deze afkondiging van het Handvest van het Water een affiche-wedstrijd voor leerlingen van akademies voor beeldende kunsten in de aangesloten achttien landen georganiseerd. In totaal waren 160 ontwerpen binnengekomen ter beoordeling door de jury, die mede gevormd werd door vertegenwoordigers van Paris Match, Stern en Femmes d'Aujourd'hui. De resultaten van de wedstrijd zullen derhalve in bovengenoemde bladen worden gepubliceerd. Hoewel er ook Nederlandse inzendingen waren, vielen de Nederlanders niet in de prijzen; die gingen voor de overgrote meerderheid naar de Franse jongelui. De 14 bekroonde affiches waren op de tentoonstelling te zien.

De Nederlandse televisie heeft aan de afkondiging van het Handvest van het Water door de Raad van Europa aandacht besteed op dinsdagavond 7 mei jl. De TROS zond een programma uit met o.m. een vraaggesprek met een medewerker van het RIVON, waarna op Nederland II de Ned. Televisie Stichting de Shell-film „Levend water“ — aan de totstandkoming waarvan ook het RIZA heeft meegewerkt — uitzond, ingeleid door mr. Marijnen en besloten met een interview met de directeur van het RID.

SAUVETAGE DE L'EAU

Nog enkele prijswinnende affiches.

Bekroonde inzendingen van de affiche-wedstrijd onder het motto: „Water conservation - a European problem“.

